

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

МЕТОДОЛОГІЗМ ПЛАНУВАННЯ ТА ІНТРУЗІЇ ДЕФІНІТИВУ
ДІАГНОСТИКИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ, ВИРОБНИЧИХ ОБ'ЄДНАНЬ КРАЇНИMETHODOLOGISM PLANNING AND DIAGNOSTICS DEFINITIVA
INTRUSION IN THE SYSTEM OF STRATEGIC MANAGEMENT OF BUSINESS
ACTIVITIES AND PRODUCTION ASSOCIATIONS

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу Міжнародний технологічний університет "Миколаївська політехніка"

У науковому дослідженні розроблено правильну науково обґрунтовану методологію проектування і впровадження підсистеми економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань. Доведено, для виконання робіт із створення і впровадження підсистеми економічної діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань будуть потрібні порівняно тривалі терміни. У цьому зв'язку особливого значення набуває концентрація трудових ресурсів, а також кооперація багатьох організацій та науково-дослідних інститутів. Тільки в цьому випадку можна розраховувати на успіх. Серед перспектив подальших розвідок у вищезначеному напрямку особливою актуальністю відрізняється питання пов'язане із визначенням універсальних методів формування функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств і науково-виробничих об'єднань та їх використання при проектуванні і впровадженні економічної діагностики.

В научном исследовании разработано правильную научно обоснованную методологию проектирования и внедрения подсистемы экономической диагностики в системе стратегического управления деятельностью предприятий и научно-производственных объединений. Доказано, для выполнения работ по созданию и внедрению подсистемы экономической диагностики в системе стратегического управления деятельностью предприятий и научно-производственных объединений потребуются сравнительно длительные сроки. В этой связи особое значение приобретает концентрация трудовых ресурсов, а также кооперация многих организаций и научно-исследовательских институтов. Только в этом случае можно рассчитывать на успех. Среди перспектив дальнейших исследований в вышеуказанном направлении особой актуальностью отличается вопрос, связанный с определением универсальных методов формирования функционально развитых систем стратегического управления деятельностью промышленных предприятий и производственных объединений и их использование при проектировании, внедрении подсистемы экономической диагностики, др.

In a research study designed correct scientifically based methodology for the design and implementation of economic diagnostics subsystem in the system of strategic management activities of enterprises and scientific-production associations. Proved to perform work on the creation and implementation of the economic subsystem diagnostics in system of strategic management activities of enterprises and scientific-production associations require a relatively long period of time. In this connection special importance is the concentration of the labor force, as well as the cooperation of many organizations and research institutes. Only in this case, you can count on success. Among the prospects for further research in the above areas of particular relevance different question related to the definition of universal methods of forming functionally advanced systems of strategic management activities of industrial enterprises and industrial associations and their use in the design, implementation, diagnostics subsystem.

Ключові слова: виробничі об'єднання, впровадження, діяльність, економічна діагностика, країна, методологія, підсистема, проектування, промислове підприємство, система стратегічного управління, функція, ціль

Ключевые слова: внедрение, деятельность, методология, подсистема, предприятие, проектирование, производственное объединение, система стратегического управления, страна, функция, экономическая диагностика

Keywords: implementation, operation, integrated economic diagnostics, methodology, subsystem design, industrial association, industrial plant, the system of strategic management, country, function, economic and analytical information

ВСТУП

Виконання системних вимог – один із найголовніших моментів у методології проектування та впровадження підсистеми діагностики в системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань, так як ці вимоги, роблячи істотний вплив на структуру підсистеми, багато в чому визначають характер

виконуваних нею функцій. Найбільш важливою вимогою, що пред'являється до підсистеми діагностики, виступає забезпечення чіткої узгодженості в роботі всіх її структурних частин, а також методологічної єдності побудови та функціонування підсистеми з функціонально розвинутою системою стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань в цілому та можливою системою

управління більш високого рівня (об'єднана функціонально розвинута система управління спеціального призначення). Виконання цієї вимоги виступає можливим тільки в умовах методологічної, інформаційної, програмної, технічної і організаційної сумісності окремих частин підсистеми, а також сумісності підсистеми за зазначеними ознаками з функціонально розвинутою системою стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та виробничих об'єднань в цілому і можливою функціонально розвинутою системою управління спеціального призначення більш високого рівня. У процесі проектування підсистеми повинен бути прийнятий до уваги еволюційний характер її розробки, формування, впровадження та експлуатації. Підсистема діагностики завжди створюється в умовах функціонування раніше існуючої традиційної системи діагностики і стрибкоподібний перехід від старої форми діагностики до нової неможливий. Створення повністю закінченої підсистеми – складний та тривалий процес, пов'язаний із проведенням експериментальних перевірок, подоланням неминучого психологічного бар'єру з боку персоналу управління і таке інше. Провівши теоретико-методологічні дослідження наукових праць провідних вчених-економістів із означеної проблематики, таких як О.Л. Бесєдін [1], Ю.В. Близнюк [2], Л.О. Козерод [3], А.І. Королева [4], К.А. Кравченко та В.П. Мешалкин [5], Є.С. Попова [6], О.С. Рудакова [7], С.В. Рябченко [8], К.А. Сотскова [9], Д.П. Фролов [10] і інших, необхідно відзначити, що означені науковці-розробники систем управління одностайні, коли мова заходить про труднощі проектування та впровадження функції діагностики. Складність тут, очевидно, в тому, що в цій підсистемі, крім стандартних правил обробки показників, потрібно використовувати елементи операційного мислення, пов'язаного із процесом переробки інформації. Інакше кажучи, саме в цій підсистемі належить інтерпретувати економічну діяльність в цілому або її окрему сторону, тобто піднятися в рамках цієї підсистеми до рівня розуміння інформації. Це, так би мовити, максимальна вимога до діагностики в функціонально розвинутої системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань (або в функціонально розвинутої системі стратегічного управління спеціального призначення більш високого рівня), яка сьогодні реалізується дуже слабко через складність самої задачі. Саме це обумовлює необхідність розробки підсистеми діагностики чергами, а впровадження її за етапами. Виконання перерахованих вище вимог можливе тільки за умови застосування правильної науково обґрунтованої методології проектування та впровадження підсистеми діагностики, заснованої на системному підході і найважливіших принципах створення функціонально розвинутих систем стратегічного управління спеціального призначення. Системний підхід до питань проектування та впровадження функції діагностики на промислових підприємствах і науково-виробничих об'єднаннях передбачає розгляд підсистеми діагностики, з одного боку, як складової

частини функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та виробничих об'єднань, а з іншого – як єдиного цілого, вирішення спочатку загальних проблем, врахування всіх елементів методу підсистеми і їх взаємного впливу один на одного та тільки після цього перехід до вирішення окремих часткових питань створення підсистеми. Необхідна умова такого підходу – попереднє дослідження функції інтегрованої економічної діагностики на промисловому підприємстві та науково-виробничому об'єднанні і розробка основних (базисних) її моделей.

МЕТА РОБОТИ виступає в розробленні правильної науково обґрунтованої методології проектування та впровадження підсистеми економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань, ін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою наукової публікації виступає діалектичний метод та основні положення підсистеми діагностики, системи стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань. У процесі проведеного дослідження знаходили використання наступні наукові методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних і практичних особливостей проектування та впровадження підсистеми діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств і науково-виробничих об'єднань); *економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний* (при комплексному аналізі та оцінці стану проектування і впровадження підсистеми діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань); *табличний* (при визначенні трудомісткості робіт щодо створення підсистеми діагностики для рівня промислових підприємств і виробничих об'єднань) і ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Накопичений в промисловій сфері та ряді інших галузей досвід надає можливість визначити основні принципи елементи методологічного підходу до проектування і впровадження на суб'єктах господарської діяльності підсистеми діагностики в функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань: створення необхідних для розробки проектних рішень за функцією, розробка функціональної структури підсистеми, вибір засобів і методів реалізації підсистеми, визначення напрямів розвитку та етапів реалізації підсистеми, ін.

Розробка підсистеми економічної діагностики, як і функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань взагалі, вимагає наявності досить великого переліку відповідних технічних, матеріальних, організаційних і інших передумов. Так, сучасна практика свідчить, що для

проектування підсистеми економічної діагностики на підприємствах та виробничих об'єднаннях, як мінімум, повинні бути наявні: по-перше, комплекс технічних засобів, що дозволяють в принципі здійснювати повну обробку економіко-аналітичних інформаційних даних; по-друге, кваліфікований персонал, який володіє знаннями, як в області економічної діагностики, так і в області всебічної обробки інформаційних даних; по-третє, методологія функції діагностики, як основа для формування переліку економіко-аналітичних завдань, що підлягають формуванню, впровадженню.

Більш широкий підхід до вищезначеної проблематики передбачає розгляд в якості передумов, необхідних для створення підсистеми (функції) інтегрованої економічної діагностики, заснування внутрішніх структурних підрозділів із експлуатації підсистеми, створення початкової бази інформації на всіляких електронних носіях, наявність пакетів прикладних програм тощо.

Розробка функціональної структури підсистеми діагностики відноситься до числа найбільш важливих питань, що потребують попереднього рішення та передують вирішенню інших часткових питань. Обрана функціональна структура підсистеми діагностики дозволяє синтезувати окремі її внутрішні компоненти, визначити характер їх взаємодії в процесі досягнення завдань генеральної і проміжних цілей та критеріїв оцінки економічної ефективності.

Функціональна структура підсистеми діагностики розробляється на основі визначення: «ключових точок» системи стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань – точок прийняття рішення; цілей та критеріїв підсистеми в цілому, і її складових; найважливіших компонентів функції діагностики; інформаційного потоку; зворотних зв'язків.

Відпрацювання «ключових точок» системи управління передбачає дослідження структури застосовуваних на різних рівнях стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань рішень, оскільки саме в точках прийняття рішень знаходяться споживачі економіко-аналітичної інформації. При дослідженні встановлюється: найменування рішення, частота прийняття рішення, фактори прийняття рішення, правила прийняття рішення, варіанти рішення, джерело інформації для рішення, форма подання інформації для прийняття рішення тощо. Виконання даної роботи дозволяє визначити зміст і спрямованість вихідної інформації підсистеми діагностики.

Відпрацювання цілей зводиться до побудови дерева цілей підсистеми діагностики. Ця робота необхідна для функціональної ув'язки внутрішніх компонентів підсистеми, перевірки їх відповідності призначенню підсистеми та системи управління в цілому. Дерево цілей виступає як ланка, що пов'язує єдиною функціональними характеристиками підсистеми економічної діагностики із структурою прийнятих у функціонально розвинутої системі стратегічного управління діяльністю підприємств і науково-виробничих об'єднань рішень.

Відпрацювання найважливіших компонентів

підсистеми інтегрованої економічної діагностики полягає у формуванні на основі дерева цілей відповідних блоків та комплексів економіко-аналітичних завдань функції. У сукупності із відпрацюванням інформаційного потоку і зворотних зв'язків даної роботи дозволяє побудувати нам концептуальну модель функціональної структури підсистеми інтегрованої економічної діагностики.

Концептуальна модель представляє собою блок-схему або понятійну форму опису структури і функцій (процедур) підсистеми управління в цілому та її внутрішніх складових компонентів, які якісно (логічно) і параметрично пов'язують досліджувані характеристики (параметри) підсистеми та її структурні компоненти із впливами (параметрами) зовнішнього середовища в процесі виконання підсистемою системи свого цільового призначення і інше.

У подальшому на основі концептуальної моделі повинна бути створена нормативна алгоритмічна модель функціональної структури підсистеми економічної діагностики як набір формалізованих правил, прийомів, обчислювальних процедур, послідовне застосування яких дозволяє реалізувати завдані підсистемі управління цілі, критерії оцінки ефективності.

Побудова концептуальної та нормативної алгоритмічних моделей служить базисною основою для визначення в підсистемі управління складу алгоритмів перетворення вхідних повідомлень в необхідні вихідні, а також їх взаємної ув'язки, що відіграє сучасну важливу роль у визначенні правильних напрямків розвитку і етапності робіт із проектування, формування та впровадження підсистеми інтегрованої економічної діагностики та інше.

Складність проблеми проектування і впровадження у функціонально розвинутої системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань функції економічної діагностики, унікальний характер робіт, необхідність максимального скорочення часу розробок – все це настійно вимагає пошуку більш ефективних засобів і методів реалізації обраної побудови підсистеми діагностики. Зокрема, сказане диктує необхідність подальшого розвитку та поглиблення системного підходу до проектування і впровадження функції діагностики, а саме застосування програмно-цільового методу проектування та впровадження підсистеми діагностики для самих різних рівнів системи управління (промислове підприємство, виробниче об'єднання, галузь) і інше.

Формою здійснення програмно-цільового методу в створенні підсистеми діагностики у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань має бути побудова програмної робочої групи висококваліфікованих фахівців різного профілю. Тільки інтегрований фонд знань фахівців різного профілю, колективу яких довірена розробка підсистеми діагностики, надасть можливість правильно зорієнтуватися у виборі відповідних

засобів і методів, а отже, може забезпечити створення підсистеми, практичне втілення якої дозволить всебічно спроектувати і впровадити найважливішу функцію у функціонально розвинутій системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань – економічну діагностику і ін.

У цьому зв'язку величезні можливості для наукового пізнання економічної діагностики як функції управління відкриває кібернетика. Однак, було б неправильно вважати, що організація у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань функціонально розвинутої економічної діагностики може бути здійснена виключно засобами кібернетики і тільки в рамках цієї науки. Це пояснюється тим, що кібернетика зачіпає лише прикладення принципів теорії регулювання систем до виробничо-господарських процесів. Особливості функції економічної діагностики вимагають спеціального наукового дослідження, що спирається, крім того, на теорію систем, системний аналіз, теорію інформації, політичну економію, теорію управління, економіку промисловості, організацію і планування виробництва, бухгалтерський облік, прикладну математику, інженерні науки, соціологію, юриспруденцію, таке ін.

Провідну роль серед таких, що забезпечують елементів у підсистемі діагностики все ж відіграє методологічне забезпечення, що визначає порядок здійснення функції економічної діагностики у функціонально розвинутій системі стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань. У цьому зв'язку теоретико-методологічні матеріали повинні відповідати наступним вимогам: відображати специфіку економіки і організації виробничо-господарської діяльності конкретного об'єднання, підприємства, підрозділу (цеху); забезпечувати можливість як комплексної оцінки діяльності підприємств та їх внутрішніх підрозділів, так і вивчення окремих її сторін; забезпечувати виявлення відхилень від плану; виявляти резерви підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності за групами інтенсивних та екстенсивних факторів (чинників) впливу, у тому числі за рахунок факторів науково-технічного прогресу; забезпечувати можливість прогнозування і таке інше. Для розробки таких методологічних матеріалів необхідні знання: галузевої економіки; особливостей планування та організації виробничо-господарської діяльності на конкретному підприємстві; галузевих особливостей організації економічної діагностики; організації статистичного, бухгалтерського і оперативно-технічного обліку; математичних методів комплексного аналізу та оцінки (факторний аналіз, економіко-математичне моделювання, матричні моделі, математичне програмування, кореляційний і регресійний аналіз, евристичні методи); особливостей сучасної функціонально розвинутої обробки інформації і інше.

Не менш важливим елементом підсистеми економічної діагностики виступає інформаційне забезпечення. До структури та змісту інформаційного

забезпечення діагностики пред'являються вимоги, витікаючи з алгоритмічної моделі функціонування підсистеми. Розробка інформаційних аспектів підсистеми економічної діагностики вимагає знань: методології діагностики, системотехніки, теорії інформації, організації банків даних у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань, інформаційних можливостей функціональних підсистем функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань, способів обробки і отримання інформації і інше. Наприклад, для визначення вихідної інформації підсистеми економічної діагностики необхідні дослідження економіко-аналітичної інформації з погляду її цінності для різних споживачів. Крім того, для інтеграції обробки даних, функціонування банку даних та організації спільної роботи споживачів і машин електронних цифрових в режимі діалогу необхідні дослідження економіко-аналітичної інформації в семантичному аспекті. У цьому випадку при створенні інформаційного забезпечення підсистеми економічної діагностики потрібним виступає точний та повний опис змісту економіко-аналітичних інформаційних даних, встановлення взаємозв'язку між поняттями і термінами, введення системи уніфікованих термінів та правил побудови із них осмислених фраз і багато ін.

Важливі функції в підсистемі інтегрованої економічної діагностики виконуються економетричним забезпеченням, що включає в себе комплекс мовних та програмних засобів, сукупність яких повинна забезпечувати достатню і економічно ефективну реалізацію алгоритмів розв'язання економіко-аналітичних завдань на основі простих методів розрахунку кожного варіанту алгоритму. Ефективне економетричне забезпечення підсистеми економічної діагностики може бути створене на базі знань: застосовуваних методик економічної діагностики; математичних методів економічної діагностики; способів отримання, обробки та виведення інформаційних даних; стандартного економетричного забезпечення відповідних технічних засобів; мов програмування; моделювання і таке інше.

Істотний вплив на функціонування підсистеми економічної діагностики чинить технічне забезпечення, основу якого становить комплекс технічних засобів. Комплекс технічних засобів повинен забезпечувати зняття і передачу інформації для діагностики в момент та в місці її виникнення, синхронізацію процесу економіко-аналітичних розрахунків з виробничо-господарським процесом, завершення певних економіко-аналітичних розрахунків в задані моменти часу. Для правильного вибору комплексу технічних засобів необхідно знати: експлуатаційні характеристики електронної і іншої обчислювальної техніки; теорію обробки інформаційних даних; організацію підсистеми економічної діагностики у функціонально розвинутої системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих

об'єднань; використовувати мови програмування і багато іншого.

Формування та впровадження функції діагностики у функціонально розвинутій системі стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань вимагає вирішення і відповідних організаційних питань. Організаційне забезпечення підсистеми діагностики складається із взаємопов'язаних структурних підрозділів, персоналу яких чітко визначені функції та завдання із прийому, обробки і передачі економіко-аналітичної інформації на всі рівні управління. Створення ефективного організаційного забезпечення підсистеми диктує необхідність знання: системотехніки; організації управління на конкретному промисловому підприємстві та виробничому об'єднанні; методики проведення економічної діагностики; особливостей використовуваної на промисловому підприємстві і виробничому об'єднанні обчислювальної техніки; сучасних способів отримання, обробки та передачі інформаційних даних в умовах функціонально розвинених систем стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань; наукової організації праці та управління; ринкових методів господарювання; соціології; психології і інше.

Економічний ефект, який можуть отримати промислові підприємства та виробничі об'єднання від застосування електронно-обчислювальної техніки в економічній діагностиці, вирішальним чином залежить від того, наскільки ефективно будуть використані в процесі проектування і впровадження цієї функції управління промисловим підприємством та виробничим об'єднанням досягнення всіх взаємно переплетених галузей знань. Але і ці знання призведуть до бажаних результатів тільки в тому випадку, коли керівники всіх рівнів управління виробничо-господарською діяльністю усвідомлять у повній мірі важливість створення у кожній системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань функціонально розвинутої підсистеми інтегрованої економічної діагностики.

Новизна, складність, науково-дослідний характер робіт щодо створення підсистеми економічної діагностики, а також залежність від її інформаційної бази системи стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань в цілому робить досить актуальною проблему визначення напрямків розвитку та етапів проектування і впровадження підсистеми, інше.

Склад, зміст, порядок виконання та оформлення робіт відносно створення підсистеми економічної діагностики ідентичні роботам із проектування функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань взагалі. Але поряд із наявністю спільних моментів, зміст робіт на окремих стадіях створення підсистеми економічної діагностики має і свої специфічні особливості. Накопичений в промисловій сфері та інших галузях нашої країни досвід щодо впровадження розрахунків дозволяє, зокрема, визначити перелік основних

питань, які повинні бути вирішені в процесі проектування.

На передпроектній стадії вирішують наступні питання: визначають об'єкти (об'єднання, підприємство тощо), для яких необхідно спроектувати підсистему діагностики; досліджують систему стратегічного управління на обраних об'єктах із точки зору структури прийнятих рішень; досліджують підсистему організації діагностики на обраних об'єктах із метою визначення можливостей її удосконалення; оцінюють можливість застосування при створенні підсистеми наявних універсальних (типових) проектних рішень (інструктивно-методичних матеріалів із діагностики, пакетів прикладних програм); обґрунтовують кількість і зміст черг розробки та впровадження підсистеми; розраховують витрати на створення підсистеми і попередній економічний ефект та ефективність; розробляють заходи щодо зміни процесів діагностики і управління, виходячи із вимог функціонально розвинених систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань; визначають організації (установи), які необхідно залучити до розробки підсистеми діагностики та ін.

До числа найбільш відповідальних робіт, виконуваних на передпроектній стадії, слід віднести дослідження структури прийнятих у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань управлінських рішень. Мета цієї роботи – встановити для кожного рівня керівників перелік рішень, для прийняття яких вимагається економіко-аналітична інформація; оцінити доцільність розподілу прав прийняття рішень за рівнями управління; виявити дублювання та повноважних керівників із прийняття рішень. Інформація для оцінки змісту і спрямованості рішень членами дослідницької групи може бути отримана: із протоколів оперативних нарад, текстів наказів та розпоряджень, фотографій і самофотографій робочого часу керівників, посадових інструкцій та таке інше.

Дослідження існуючої у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань підсистеми організаційного забезпечення інтегрованої економічної діагностики здійснюється у взаємозв'язку та на основі робіт із вивчення структури управлінських рішень. Для кожного рівня керівників визначають реальну забезпеченість економіко-аналітичною інформацією, уточнюють форму і строки подання інформації, визначають надлишкову інформацію або її недолік, встановлюють напрямки розвитку та вдосконалення інформації і ін.

За результатами виконання робіт передпроектної стадії складають два документи: техніко-економічне обґрунтування та технічне завдання. У техніко-економічному обґрунтуванні фіксують виробничо-господарську необхідність і економічну ефективність та ефект створення підсистеми економічної діагностики. Технічне завдання після затвердження відповідними вищестоящими організаціями являє собою документ, що надає юридичне право на

початок розробок із підсистеми управління та таке інше.

На стадії технічного проектування вирішують наступні питання: створюють методологічне забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики; визначають (уточнюють) програму випуску підсистеми, тобто встановлюють перелік економіко-аналітичної інформації, необхідної для прийняття на різних рівнях оптимальних управлінських рішень; будують концептуальну модель функціональної структури підсистеми, встановлюють її внутрішні і зовнішні зв'язки; визначають способи вирішення економіко-аналітичних завдань; здійснюють побудову нормативної алгоритмічної моделі підсистеми та її оптимізацію (визначають і уточнюють склад та взаємозв'язки алгоритмів перетворення вхідної інформації у вихідну); формують вимоги до паралельних функціональних підсистем функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань та системам управління верхнього і нижнього рівнів; здійснюють прив'язку до комплексу технічних засобів; створюють інформаційне забезпечення підсистеми (прив'язку до існуючої інформаційної бази, її вдосконалення, в необхідних випадках нові інформаційні масиви, інше); виробляють рекомендації щодо створення організаційного забезпечення підсистеми; визначають склад завдань із функції інтегрованої економічної діагностики першої черги впровадження та склад завдань, впроваджуваних в наступних чергах; розробляють постановки задач підсистеми першої черги впровадження, що містять процедури обробки інформаційних даних із описом алгоритмів і використовуваних засобів програмного забезпечення; розраховують економічний ефект та ефективність від впровадження блоку комплексу завдань 1 (першої) черги і багато іншого.

Особлива увага на стадії технічного проектування повинна бути звернена на створення методологічного забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики. Сучасний практичний досвід свідчить, що для успішного проектування та розвитку у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань даної підсистеми роботи із створення теоретико-методологічного забезпечення необхідно вести випереджаючими темпами у порівнянні із розробкою інших складових видів забезпечення і ін.

Вельми принциповим на стадії технічного проекту виступає питання вибору завдань підсистеми інтегрованої економічної діагностики, впровадження яких має бути здійснено у складі першої черги. При визначенні першочергових завдань функції діагностики доводиться брати до уваги цілий ряд обставин: дані завдання мають бути інформаційно-пов'язані із задачами інших підсистем функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань, дані завдання мають бути базовими для вирішення інших завдань підсистеми

(тобто вихідна інформація першочергових завдань повинна бути вхідною, за можливістю, для більшого кола інших завдань); дані задачі повинні володіти певною економічною ефективністю. На практиці доводиться брати до уваги значно більше число факторів (чинників) впливу. Наприклад, наявність готових розробок, можливість використання пакетів прикладних програм для вирішення завдань даного класу, необхідність передачі результатів вирішення завдань на верхній рівень, універсальність завдань для різних промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань та галузей, соціальна значимість завдань і інше. Природно, що при виборі економіко-аналітичних завдань першої черги слід виходити із реальної наявності трудових, матеріальних, фінансових ресурсів та таке інше.

Виконані розробки в галузі проектування і впровадження економіко-аналітичних розрахунків дозволяють зробити висновок про доцільність включення до складу першої черги впровадження підсистеми інтегрованої економічної діагностики комплексів задач із комплексного економічного аналізу та оцінки праці і фонду заробітної плати, із діагностики ефективності використання виробничих запасів, із діагностики ефективності використання основних засобів та із діагностики виробничої програми суб'єкта сфери та ін.

Результати робіт, виконаних на стадії технічного проекту, оформлюються у вигляді пояснювальної записки – технічного проекту підсистеми інтегрованої економічної діагностики, яка після затвердження вищестоящими органами виступає основним документом, що визначає створення підсистеми управління і її розвиток на визнану перспективу тощо.

На стадії проектування вирішуються також питання: розробляється програмне забезпечення задач підсистеми діагностики, що входять до складу першої черги впровадження, а також інших черг; розробляється програмне забезпечення та відповідна робоча документація із організації банку даних підсистеми, включаючи генерацію, налагодження і здачу робочих програм банку даних; здійснюється стикування робочих програм завдань діагностики із програмами завдань інших підсистем функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань; завершується розробка організаційного забезпечення підсистеми – формування нових внутрішніх структурних підрозділів і навчання персоналу.

Мета робочого проектування полягає в підготовці документації, необхідної для налагодження та впровадження комплексу завдань підсистеми інтегрованої економічної діагностики, проведенні приймально-здавальних випробувань, а також забезпеченні надалі цілковито нормального функціонування підсистеми планомірної (цілісної) економічної діагностики.

Завершальна стадія створення підсистеми інтегрованої економічної діагностики – введення в експлуатацію. Коло питань, розв'язуваних на цій стадії, включає в себе: проведення дослідної

експлуатації окремих завдань і комплексів задач підсистеми інтегрованої економічної діагностики; проведення приймально-здавальних випробувань; приймання задач підсистеми комплексного аналізу та оцінки в промислову експлуатацію та ін.

Введення в промислову експлуатацію задач підсистеми діагностики означає перехід від традиційних методів і форм організації економічної діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань до

нових, побудованих на прогресивних економіко-математичних методах і сучасної електронно-обчислювальної техніки і інше.

Виконані у системі стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань науково-практичні дослідження дозволяють орієнтовно визначити трудомісткість робіт із створення функції економічної діагностики для рівня підприємств і науково-виробничих об'єднань (табл. 1).

Таблиця 1

Трудомісткість робіт із створення функції економічної діагностики

Стадії створення та впровадження підсистеми інтегрованої економічної діагностики	Трудомісткість робіт (людино-годин)
1. Передпроектна стадія	20-30
2. Стадія технічного проектування	140-195
3. Стадія проектування	150-190
4. Стадія введення в експлуатацію	110-155
Разом:	420-570

ВИСНОВКИ

На підставі наведених даних стає очевидним, що для виконання робіт із створення і впровадження підсистеми діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань будуть потрібні порівняно тривалі терміни. У цьому зв'язку особливою значення набуває концентрація трудових ресурсів, а також кооперація багатьох організацій і науково-дослідних інститутів. Тільки в цьому випадку можна розраховувати на успіх. Серед перспектив подальших розвідок у вищезначеному напрямку особливою актуальністю відрізняється питання пов'язане із визначенням універсальних методів формування функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань і їх використання при проектуванні і впровадженні підсистеми діагностики, ін.

Список використаних джерел

1. Беседин, А.Л. Реструктуризация промышленных предприятий: теория и методология: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Беседин Александр Леонидович; [Место защиты: Москов. государственный университет экономики, статистики и информатики]. - Москва, 2007. - 431 с.: ил.

2. Близнюк, Ю.В. Методы формирования маркетинговой информационной системы на предприятиях-поставщиках коммерческой информации: диссер. ... к. э. н.: 08.00.05 / Близнюк Юрий Валерьевич; [Место защиты: С.-Петербур. гос. инженер.-экон. ун-т].- Санкт-Петербург, 2008. - 136с.

3. Козерод, Л.А. Реинжиниринг бизнес-процессов промышленного предприятия: на примере машиностроения: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.05 / Козерод Лариса Александровна; [Место защиты: Тихоокеанский государственный ун-в-т]. - Хабаровск, 2009. - 197 с.

4. Королева, А.И. Совершенствование проектирования системы управления на хлебопекарных

предприятиях: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.05 / Королева Анна Ивановна; [Место защиты: Нижегородская государственная с.-х. акад.].- Нижний Новгород, 2008. - 232с.

5. Кравченко, К.А. Организационное проектирование и управление развитием крупных компаний: методология и опыт проектирования систем управления / К.А. Кравченко, В.П. Мешалкин. - Москва: Альма Матер: Академический Проект, 2006 (Киров: Дом печати - Вятка). - 527 с.: ил., табл.

6. Попова, Е.С. Система диагностики производственного потенциала предприятия: диссертация ... к. э. н.: 08.00.05 / Попова Евгения Сергеевна; [Место защиты: Воронеж. гос. технич. универ-т]. - Воронеж, 2009. - 147с.: ил.

7. Рудакова, О.С. Методология реинжиниринга бизнес-процессов промышленных организаций: автореферат диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Рудакова Ольга Степановна; [Место защиты: Рос. заочный институт текстильной и лёгкой промышленности]. - Москва, 2010. - 45с.

8. Рябченко, С.В. Экономика и управление предприятиями автосервиса: монография / С.В. Рябченко; Рос. гос. пед. ун-т им. А.И. Герцена. – Санкт-Петербург: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2005 (СПб.: Тип. РГПУ). – 202 с.

9. Сотскова, Е.А. Реинжиниринг бизнес-процессов управления на промышленном предприятии: диссер. ... к. э. н.: 08.00.05 / Сотскова Екатерина Аркадьевна; [Место защиты: Иван. гос. университет]. - Иваново, 2009. - 175с.

10. Фролов, Д.П. Маркетинговая парадигма регионального развития [Текст]: монография / Д.П. Фролов; Мин-во образования и науки Российской Федерации, Федеральное гос. авт. образовательное учреждение высш. проф. образования «Волгоградский гос. ун-в-т». - 2-е изд., доп. - Волгоград: Изд-во Волгоградского государственного ун-в-та, 2013. - 155, [1] с.: ил., табл.; 21 см.